

De oorzaak van D-day en de oorlog in Europa ligt in 1918, bij het einde van de Eerste Wereldoorlog. Als gevolg van de nederlaag, anarchie en economische crisis keerden veel mensen in

Europa zich van de democratie af en kozen dictators om hun problemen op te lossen. Twee van deze dictators, Adolf Hitler in Duitsland en Benito Mussolini in Italië, stuurden heel Europa in de richting van een nieuwe wereldoorlog.

Het Verdrag van Versailles

De Eerste Wereldoorlog, waarin meer dan 20 miljoen mensen waren omgekomen, eindigde eindelijk in 1918. Duitsland was verslagen en in het Verdrag van Versailles werd de straf bepaald. Na vier lange jaren van oorlog moest Duitsland land afstaan aan zijn burens en het grootste deel van het leger opheffen. Het moest ook als schadevergoeding aan Engeland en Frankrijk duizelingwekkende bedragen betalen. Dit verdrag veroorzaakte veel wrok in Duitsland.

Opkomst van de nazi's In het naoorlogse Duitsland werd door de hoge inflatie het geld waardeloos en steeg de werkloosheid. Men gaf de democratische regering hiervan de schuld en zocht oplossingen bij extremistische par-

tijen. Adolf Hitlers nazi-partij kreeg steeds meer stemmen naarmate de werkloosheid steeg. In 1930 ontvingen ze 6,5 miljoen stemmen. In 1932, het dieptepunt van de economische crisis, kregen ze meer dan 13 miljoen stemmen en werden ze de grootste partij in de regeringscoalitie. In januari 1933 werd Hitler kanselier van Duitsland en een van de machtigste mannen van Europa.

Fascisme in Italië Het Italiaanse fascisme ontstond in maart 1919 toen Benito Mussolini een antisocialistische knokploeg stichtte, de Fascio di Combattimento. Mussolini was onderwijzer geweest en werd een revolutionair politicus, eerst socialistisch en later fascistisch. Hij geloofde dat Italië een belangrijk land moest worden en droomde van een nieuw Romeins Rijk. Zijn fascisten vormden knokploegen tegen politieke tegenstanders. In oktober 1922 trok-

ken ze op om met geweld de macht over te nemen in hun 'Mars naar Rome'. Mussolini was een voorbeeld voor de nazi's en de Italiaanse leider koos in de oorlog steeds de kant van Hitler.

Herbewapening

Zodra Hitler kanselier werd, begon hij met de herbewapening van Duitsland, al was dat in het Verdrag van Versailles verboden. In 1935 voerde hij de dienstplicht weer in. Het Duitse leger groeide enorm en ook de marine en luchtmacht werden uitgebreid.

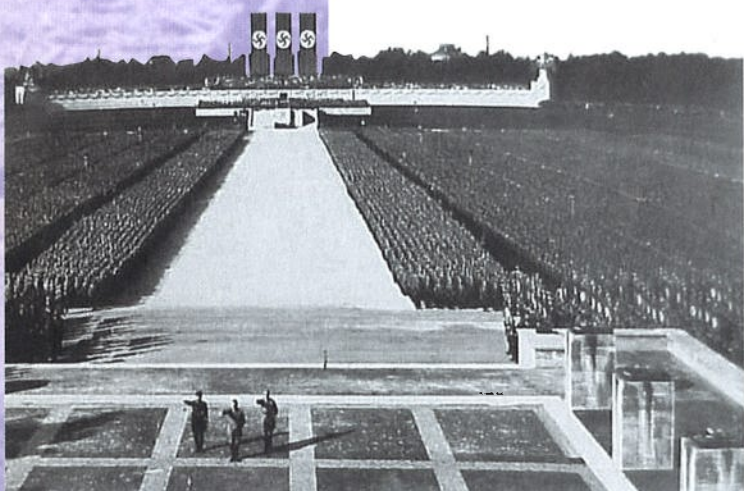
Hitlers opvattingen

Hitler combineerde een fanatiek Duits nationalisme met geloof in de superioriteit van het Duitse ras. Hij zou zijn 'heersersvolk' land in het oosten geven door de 'minderwaardige' Slavische rassen te overwinnen.

ADOLF Hitler

Adolf Hitler werd in 1889 in Oostenrijk geboren. Op jonge leeftijd probeerde hij in Wenen als schilder de kost te verdienen. In 1914 nam hij als korporaal dienst in het Duitse leger. Teleurgesteld door de nederlaag, werd hij lid van de kleine Duitse Arbeiders Partij en veranderde die in de nazi-partij. In 1923 mislukte zijn staatsgreep in Beieren. In de gevangenis schreef hij *Mein Kampf* (mijn strijd), zijn plannen voor een nieuw Duitsland.

Hitler met zijn bondgenoot Mussolini (links). De nazi's namen veel ideeën en symbolen van de fascisten over.

De nazi's organiseerden massabijeenkomsten in Nürnberg in Zuid-Duitsland. Dit waren spectaculaire bewijzen van de nazi-macht, waarbij fanatieke steun aan de partij werd uitgelokt. Vlaggen, marcheren en muziek hoorden bij het ritueel. Het hoogtepunt was een toespraak van Hitler.

DE GROTE crisis

Tussen 1929 en 1935 werden alle landen getroffen door een grote crisis. Door deze enorme economische achteruitgang moesten overal bedrijven sluiten en werden miljoenen werkloos. Duitsland kreeg het zwaar te verduren: meer dan zes miljoen werklozen en gigantische inflatie waardoor het spaargeld niets meer waard was en velen arm werden.

Honderden plezierjachten haastten zich in mei 1940 het Kanaal over om het Britse leger uit Duinkerken te evacueren voor de komst van de Duitsers.

NEDERLAAG

De Duitsers drongen ver in Frankrijk door en het Engelse leger verzamelde zich bij Duinkerken aan de Franse kust, in afwachting van evacuatie naar Engeland. De evacuatie begon op 27 mei 1940 en duurde tot 4 juni. Meer dan 200.000 Engelse en 140.000 Franse soldaten werden over het Kanaal gebracht door een ongehoorlijke verzameling plezierboten, vissersboten, zeeslepers en veerponten. Alle tanks en zware kanonnen moesten achterblijven. De Duitsers kregen het beste Engelse oorlogsmateriaal ongeschonden in handen.

plannen voor gebiedsuitbreiding opgegeven. Hitler werd door hun gebrek aan actie juist aangemoedigd.

Oostenrijk verdwijnt Het volgende doel van Hitler was Duitsland en Oostenrijk verenigen tot een 'Groot-Duitsland'. Oostenrijkse nazi's waren begonnen het land met rellen en aanslagen te destabiliseren. In maart 1938 dreigde Hitler troepen te sturen 'om de orde te handhaven'. De Oostenrijkse kanselier nam zijn ontslag en zijn nazivervanger nodigde Hitlers troepen uit. Veel Oostenrijkers steunden Hitler. Het land, voortaan Ostmark genoemd, werd een Duitse provincie.

Tsjecho-Slowakije Hitler gebruikte dezelfde tactiek in het Sudetenland, een grensstreek in Tsjecho-Slowakije waar drie miljoen mensen van Duitse afkomst woonden. In oktober 1938 bezette hij het Sudetenland om de Sudeten-Duitsers te 'beschermen'. Hitler beloofde Engeland dat dit zijn laatste gebiedsuitbreiding in Europa was. Begin april 1939 viel hij ook de rest van Tsjecho-Slowakije

Maar intussen wilde hij wel de mensen kwijt die naar zijn mening Duitsland ondermijnden: communisten, liberalen en vooral de joden, die hij de schuld gaf voor de nederlaag in de Eerste Wereldoorlog en het vernederende Verdrag van Versailles. De joden verloren al hun rechten en werden later vermoord.

De eerste stap Het Verdrag van Versailles verbood het Duitse leger binnen 50 kilometer van de Rijn te komen. Maar in maart 1936 stuurde Hitler 32.000 man naar het Rijnland, met het risico op een oorlog met Frankrijk en Engeland. Die deden echter niets. De Engelsen vonden de aanwezigheid van Duitse troepen in het Rijnland geen bedreiging. Dat bleek een grote misrekening. Als Engeland en Frankrijk troepen naar het Rijnland hadden gestuurd, had Hitler misschien zelfs zijn

binnen, voegde de helft bij Duitsland en installeerde een marionettenregering (volledig onder zijn controle) in de rest. Nu pas ontdekten Engeland en Frankrijk het gevaar dat Europa bedreigde.

Oorlog Te laat beseften Engeland en Frankrijk dat Hitler gevaarlijk en onbetrouwbaar was en niet zou ophouden na Tsjecho-Slowakije. Hun ergste vrees werd bewaarheid. Hij had zijn oog laten vallen op de Poolse corridor, een stuk van Polen dat Duitsland na de Eerste Wereldoorlog was kwijtgeraakt. Engeland en Frankrijk besloten Polen te beschermen bij een aanval. Ze dachten dat Rusland een door Duitsers bezet Polen nooit zou accepteren. Maar tot verbijstering van de hele wereld wist Hitler in augustus 1939 een verdrag te sluiten met Sovjet-Rusland, ideologisch de grootste vijand van de nazi's, waarbij afgesproken werd niet tegen elkaar te vechten en Polen onderling te verdelen. Op 1 september 1939 vielen Duitse troepen vanuit het westen en Russische troepen vanuit het oosten Polen binnen. Het land werd doormidden gedeeld. Op 3 september kwamen Engeland en Frankrijk hun belofte na en verklaarden Duitsland de oorlog.

Frankrijk De Franse en Engelse troepen waren te ver weg om Polen te helpen. In de eerste oorlogsm maanden werd er dus weinig gevochten. Deze periode heet de Valse Oorlog.

BLITZKRIEG

Het aanvankelijke Duitse succes was het gevolg van een nieuwe tactiek, de Blitzkrieg (bliksemaanval). Met tanks, jachtvliegtuigen en bommenwerpers werd onverwachts een snelle aanval gedaan en werd de vijand volledig verrast.

Door de snelle opmars van het Duitse leger moesten duizenden mensen vluchten. De wegen raakten verstopt waardoor de terugtocht van Engelsen en Fransen belemmerd werd.

Dankzij de Blitzkrieg waren Duitsers in het begin bijna onoverwinnelijk en marcheerden hun troepen triomfantelijk in bijna alle Europese hoofdsteden.

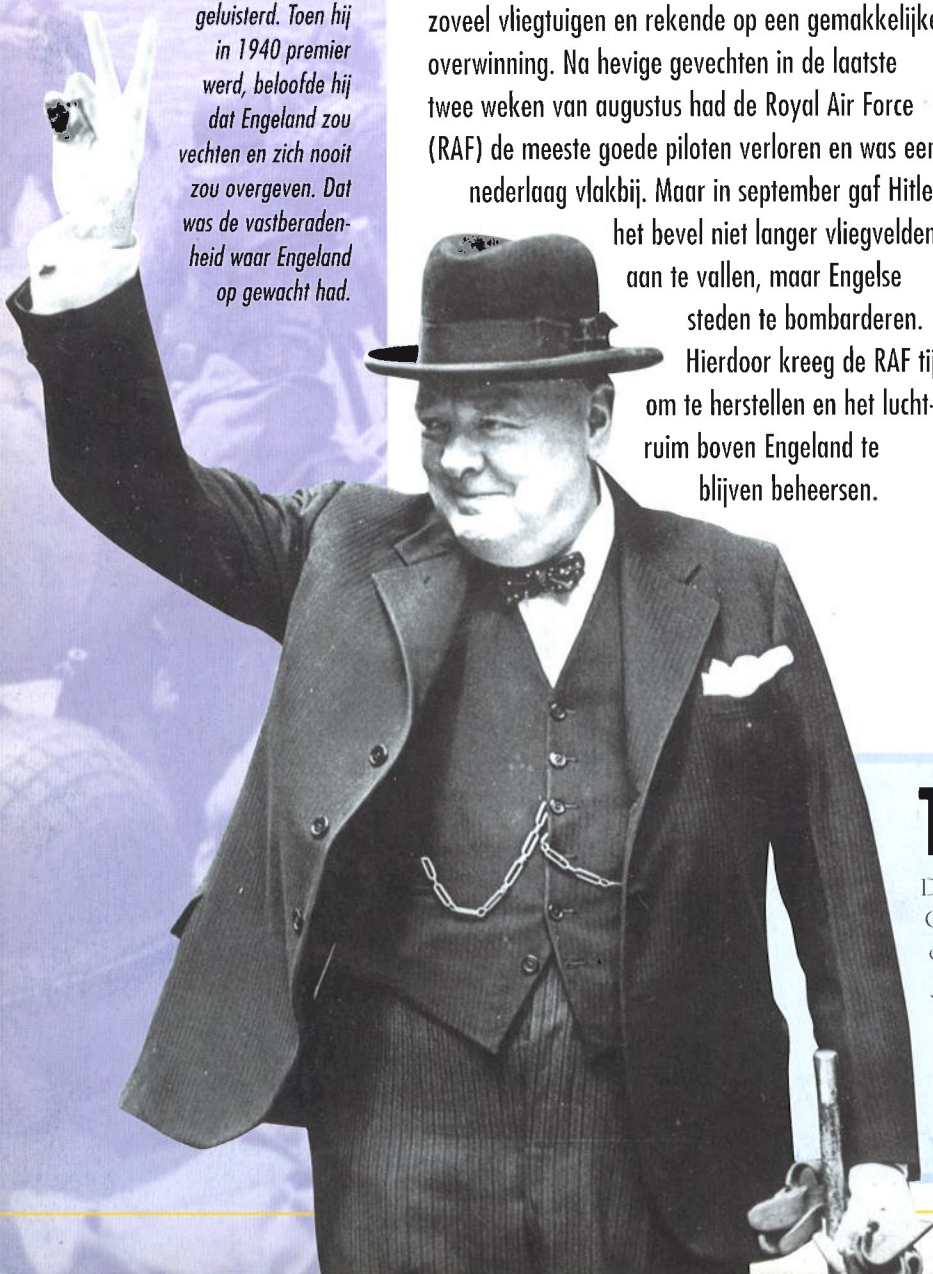

Maar in de lente van 1940 bezetten de Duitsers ook Denemarken, Noorwegen, België en Nederland. Daarna vielen ze Frankrijk binnen, versloegen het Franse leger in een snelle bliksemanval en dwongen het Engelse leger tot een terugtocht. De Fransen gaven zich zonder grote veldslag over.

De Slag om Engeland

Engeland stond er nu alleen voor. Hitler wist dat hij om Engeland binnen te kunnen vallen, het luchtruim moest beheersen. Dat betekende de Royal Air Force uitschakelen. Op 8 augustus 1940 begon de Duitse luchtmacht, de Luftwaffe, vliegvelden in Zuid-Engeland aan te vallen. De Luftwaffe had tweemaal zoveel vliegtuigen en rekende op een gemakkelijke overwinning. Na hevige gevechten in de laatste twee weken van augustus had de Royal Air Force (RAF) de meeste goede piloten verloren en was een nederlaag vlakbij. Maar in september gaf Hitler het bevel niet langer vliegvelden aan te vallen, maar Engelse steden te bombarderen. Hierdoor kreeg de RAF tijd om te herstellen en het luchtruim boven Engeland te blijven beheersen.

Jarenlang was Winston Churchill de enige Britse politicus geweest die tegen Hitler waarschuwde, maar er werd niet naar hem geluisterd. Toen hij in 1940 premier werd, beloofde hij dat Engeland zou vechten en zich nooit zou overgeven. Dat was de vastberadenheid waar Engeland op gewacht had.

TOESPRAKEN *Churchill*

De meeslepende toespraken van Winston Churchill hielden in de donkerste dagen van de oorlog de moed bij de Engelsen erin. In juni 1940, vlak na Duinkerken, sloot Churchill een toespraak af met de woorden: 'Laten we ons daarom concentreren op onze plicht en ons zo gedragen dat iedereen, al duurt het Britse Gemenebest duizend jaar, zal zeggen: Dit was hun mooiste uur.'

De Blitz De Duitse bombardementen op Engelse steden, met name Londen, heetten de Blitz. Hitler wilde het moreel van de Engelsen breken. Hij dacht dat Engeland dan gedwongen werd tot onderhandelen of overgave. De Blitz veroorzaakte geweldige schade. Meer dan drie miljoen huizen werden beschadigd of vernield, verschillende binnensteden, bijvoorbeeld Coventry, werden volledig verwoest en meer dan 30.000 mensen vonden de dood. De bombardementen vonden plaats tussen september 1940 en mei 1941, toen de Duitsers stopten en hun aandacht richtten op hun nieuwe doelwit - Rusland.

Engeland slaat terug Tijdens de Blitz wilden de Engelsen tonen dat ze niet verslagen waren. In de herfst en winter van 1940 vielen RAF-bommenwerpers Duitsland aan en bombardeerden Berlijn. Dit kostte echter veel vliegtuigen en had weinig effect op de Duitse industrie en het Duitse moreel.

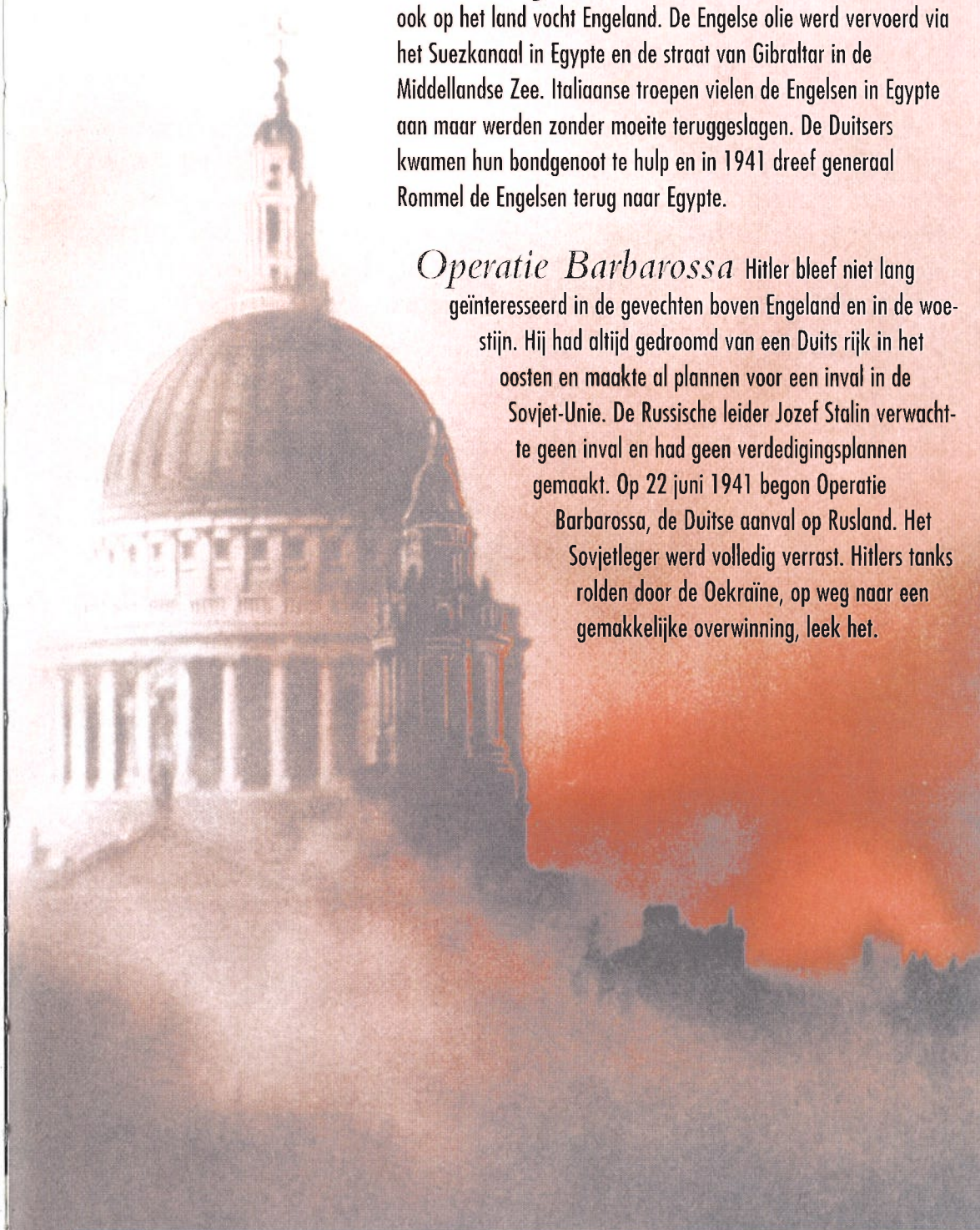
Slag om de Atlantische Oceaan Europa was in handen van de nazi's en dus moest Engeland voorraden importeren uit Amerika en Canada. Duitse U-boten, onderzeeërs, brachten veel vrachtschepen tot zinken, veel meer dan de Engelsen konden bouwen. Engeland had uitgehongerd kunnen worden. Maar door het stoppen van de Blitz konden Engelse vliegtuigen de schepen, die nu in konvooi voeren, beschermen. De U-boten bleven een probleem, maar de aanvoer stokte niet.

Noord-Afrika Niet alleen op zee en in de lucht, maar ook op het land vocht Engeland. De Engelse olie werd vervoerd via het Suezkanaal in Egypte en de straat van Gibraltar in de Middellandse Zee. Italiaanse troepen vielen de Engelsen in Egypte aan maar werden zonder moeite teruggeslagen. De Duitsers kwamen hun bondgenoot te hulp en in 1941 dreef generaal Rommel de Engelsen terug naar Egypte.

Operatie Barbarossa Hitler bleef niet lang geïnteresseerd in de gevechten boven Engeland en in de woestijn. Hij had altijd gedroomd van een Duits rijk in het oosten en maakte al plannen voor een inval in de Sovjet-Unie. De Russische leider Jozef Stalin verwachtte geen inval en had geen verdedigingsplannen gemaakt. Op 22 juni 1941 begon Operatie Barbarossa, de Duitse aanval op Rusland. Het Sovjetleger werd volledig verrast. Hitlers tanks rolden door de Oekraïne, op weg naar een gemakkelijke overwinning, leek het.

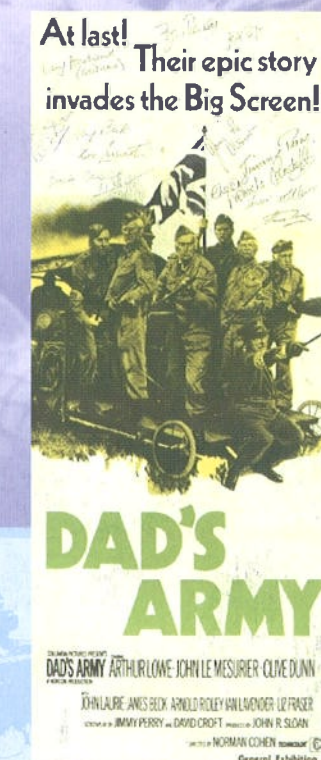
Op deze beroemde foto (links) is St. Paul's kathedraal zichtbaar tussen de rook en vlammen van het gebombardeerde Londen.

De Engelse burgerwacht werd herdacht in de populaire tv-serie Daar komen de schutters.

DE *burgerwacht*

In de donkere dagen van 1940 en 1941 verwachtten de Engelsen elk ogenblik een Duitse invasie en werden burgers opgeroepen om hun land te verdedigen. Meer dan 250.000 mannen gaven zich op voor de Burgerwacht. Omdat de meesten hiervan te oud waren voor het echte leger, werden dit 'Opa's leger' genoemd.

“Ik was 16 jaar en werkte als leerling-loodgieter op de marinewerf van Pearl Harbor. Op 7 december 1941 maakte mijn oma me rond 8 uur 's ochtends wakker. Ze zei dat de Japanners Pearl Harbor bombardeerden. Ik zei: “Het zijn gewoon oefeningen”. Ze vertelde dat het echt was... Ik liep naar buiten en zag het luchtafweergeschut. Ik zei alleen maar: “O, jee”.”

John Garcia over de Japanse aanval op Pearl Harbor.

Door de Japanse aanval op Pearl Harbor (rechts) veranderde de Amerikaanse publieke opinie over de oorlog in Europa. Nu beseften ze dat het ook hen aanging.

TE laat

Nog steeds geloven veel mensen dat Japan Pearl Harbor aanviel zonder eerst de oorlog verklaard te hebben. Maar Japan had de ambassadeur in Washington opgedragen vóór de aanval de oorlogsverklaring te overhandigen. Die werd echter in code overgesleurd en het ontcijferen kostte zoveel tijd dat de aanval al begonnen was toen hij overhandigd werd.

Oorlog in het Verre Oosten

Voor China en Japan begon de Tweede Wereldoorlog in 1931. Japan had een groot deel van China, Mantsjoerije, veroverd, met de bedoeling land en natuurlijke rijkdommen als olie in handen te krijgen. In 1937 vielen de Japanners de rest van China binnen en in 1941 vielen ze andere Aziatische landen aan. De Filippijnen en zelfs India liepen gevaar, Japan leek niet te stoppen.

Pearl Harbor Japan geloofde dat Azië en de Stille Oceaan alleen te beheersen waren wanneer de Amerikaanse marine vernietigd was. Het besloot dus tot een verrassingsaanval op de Amerikaanse Stille Oceaan-vloot in Pearl Harbor, op Hawaï. Op 7 december 1941 vielen om 8 uur 's morgens 360 Japanse vliegtuigen Pearl Harbor aan. Om 10 uur was het afgelopen. Veertien Amerikaanse schepen waren gezonken en bijna 2500 mensen gedood. De Amerikaanse president Roosevelt verklaarde Japan, Duitsland en Italië de oorlog.

Duitse opmars De Duitse opmars in de Sovjet-Unie was spectaculair. In een paar maanden waren er drie miljoen krijgsgevangenen gemaakt en was de Russische luchtmacht grotendeels op de grond vernietigd. Het Russische leger was niet alleen onvoorbereid, maar ook sterk verzwakt: veel generaals waren in de jaren 30 in opdracht van Stalin vermoord. Tussen juni en december 1941 verloor Rusland meer dan vier

miljoen man en bijna alle voedselvoorraden in het land. In de winter van 1941 stonden de Duitsers voor de poorten van Leningrad en Moskou.

JOSEPH Stalin

Tussen 1929 en 1953 werd de Sovjet-Unie geregeerd door Jozef Stalin. Hij was een zwijgzame, paranoïde en meedogenloze dictator die genadeloos met concurrenten afrekende. Miljoenen mensen werden tijdens de Grote Terreur in de jaren 30 gedood of naar strafkampen gestuurd. Stalin zuiverde zijn leger ook van duizenden officieren, met fatale gevolgen.

Stalin kwam in 1929 bij de dood van Lenin aan de macht. Zijn naam betekent in het Russisch 'man van staal'.

'Dit is niet het einde. Zelfs niet het begin van het einde. Maar misschien wel het einde van het begin.'

Winston Churchill, november 1942.

De landen die Duitsland en Italië (rood) en Japan (blauw) in 1942 veroverd hadden.

Een Duitse tank komt op de Russische steppe tot stilstand. De natuur was een belangrijke factor bij de Duitse aanval. 's Zomers liepen motoren vast door het stof, 's winters bevroren ze, en de bedrading van de tanks werd door nestelende knaagdieren opgevreten!

Medio 1942 leken de Duitse en Japanse legers onoverwinnelijk. Hitler had West-Europa grotendeels veroverd en de Sovjet-Unie stond op het punt ineen te storten. Japan had Hongkong en Singapore veroverd en waaierte uit over Zuidoost-Azië en de eilanden in de Stille Oceaan. Maar aan het eind van dat jaar waren Duitsland en Japan door de geallieerden tegengehouden en werden ze langzaam teruggedreven.

23-11-1942 In Noord-Afrika vielen Duitse troepen onder generaal Rommel in juni de Engelsen aan en veroverden Tobroek in de westelijke woestijn. De Engelsen trokken terug en wachtten af. Hun bevelhebber was generaal Bernard Montgomery, een voorzichtige strateeg, die een grote troepenmacht opbouwde voor hij op 23 oktober 1942 de beslissende aanval inzette bij El Alamein. De maand erna landden Amerikaanse en Engelse troepen in Algerije. De Duitsers en Italianen werden in Afrika op twee fronten aangevallen.

3-1-1943 Na maandenlange gevechten

4-6-1942 In juni 1942 brachten de Amerikanen de Japanse marine een grote nederlaag toe bij de slag om Midway in de Stille Oceaan. Een vloot van 185 Japanse schepen stoomde op naar de Midway-eilanden, maar vanaf drie vliegdekschepen werden er bommenwerpers op afgestuurd. De slag werd in de lucht gevoerd; geen enkel schip voerde een schot af. Binnen twee dagen verloren de Japanners negen belangrijke schepen, waaronder drie vliegdekschepen.

Deze Amerikaanse vliegtuigen keren terug van Guadalcanal. De Japanners werden van dit strategisch belangrijke eiland in de Stille Oceaan verdreven dankzij vliegtuigen.

ROMMEL

Veldmaarschalk Erwin Rommel was een van de beroemdste militairen van Duitsland. Hij had de leiding over de Duitse troepen in Noord-Afrika en verdedigde Frankrijk tegen de geallieerde invasie. In juli 1944 was hij betrokken bij een mislukt complot om Hitler te doden en pleegde hij zelfmoord.

verdreven de Amerikanen de Japanners van het strategisch belangrijke eiland Guadalcanal in de Stille Oceaan (ten oosten van Nieuw Guinea). Het felle verzet van de Japanners bewees hoever zij wilden gaan om gebied te verdedigen.

3-2-1943 In de zomer van 1942 hadden de Duitsers Stalingrad in Zuid-Rusland bereikt. Door zijn naam was de stad voor beide partijen symbolisch erg belangrijk. Hitler wilde hem veroveren; Stalin wilde hem koste wat kost verdedigen. Duitse troepen liepen vast in felle straatgevechten, maar Hitler stond een terugtocht niet toe. De Russen wisten de Duitsers te omsingelen en hun bevoorrading af te snijden. Op 3 februari 1943 gaven de resten van Hitlers leger, uitgehongerd en bevroren, zich over. Het was de eerste grote nederlaag van de Duitsers en betekende het keerpunt van de oorlog in het Westen.

13-5-1943 Na de beslissende geallieerde overwinning bij El Alamein in oktober 1942 werd Rommels Afrikakorps teruggedreven naar Tunesië, waar op 13 mei 1943 250.000 Duitse en Italiaanse militairen zich overgaven.

22-5-1943 In de lente van 1943 had de slag om de Atlantische Oceaan een hoogtepunt bereikt: 27 schepen die voorraden van Amerika naar Engeland vervoerden werden door onderzeeërs tot zinken gebracht. Maar de Engelsen hadden in het geheim de Duitse Enigma-code weten te kraken, waardoor ze de positie van de onderzeeërs konden bepalen. In mei 1943 brachten geallieerde bommenwerpers de onderzeeërs zoveel schade toe dat ze teruggetrokken werden.

10-6-1943 In juni 1943 begonnen de geallieerden Duitsland dag en nacht te bombarderen. De Engelsen bombardeerden 's nachts en de Amerikanen overdag. Dit was slecht voor het Duitse moreel en bracht Hitlers economie veel schade toe.

DWIGHT D Eisenhower

Dwight D. Eisenhower, door iedereen Ike genoemd, werd in 1890 in Texas geboren. Hij begon onderaan in het leger maar maakte snel promotie. Hij was een goed organisator en stond bekend als iemand die iedereen bij zijn plannen betrok, in plaats van alleen opdrachten te geven.

Dwight D. Eisenhower (midden) met naast zich Bernard Montgomery (rechts). 'Monty' gaf toe dat ze het zelden over strategie eens waren en niet met elkaar overweg konden.

'Spaghetti over een bord trekken, in plaats van het weg te duwen.'

Generaal Eisenhower over zijn manier van leidinggeven.

'Ike en ik waren totaal verschillend.'

Generaal Montgomery over zijn Amerikaanse collega.

5-7-1943 Na het fiasco bij Stalingrad besloot Hitler de Russische stad Koersk aan te vallen. Op 5 juli 1943 viel hij met een miljoen soldaten en 2700 tanks aan. Maar door zijn lange aarzelen hadden de Russen zich goed kunnen voorbereiden. De nederlaag van de Duitsers was zo groot dat er nooit meer een grote aanval in het oosten kwam.

10-7-1943 Nu Noord-Afrika van de Duitsers bevrijd was, konden de geallieerden vanuit Tunesië een invasie in Italië uitvoeren. Op 10 juli 1943 landden geallieerde troepen op het Italiaanse eiland Sicilië en veroverden het binnen een maand. Op 25 juli werd Mussolini afgezet en de nieuwe regering wilde met de geallieerden onderhandelen over overgave. In september landden de Engelsen op het Italiaanse vasteland, maar Hitler viel snel Italië binnen en zijn commando's wisten zijn vriend Mussolini te bevrijden.

8-1943 In augustus 1943 bepaalden Engelse en Amerikaanse militaire leiders de strategie, want de geallieerden waren het onderling niet eens. De Amerikanen waren door de Japanners bij de oorlog betrokken, maar waren het ermee eens dat het nazi-gevaar in Europa eerst moest worden aangepakt. De Russen zetten de geallieerden onder druk om in West-Europa een tweede front te openen en in Engeland verschenen overal leuzen als 'Tweede Front Nu'. In Engeland bestond duidelijk veel steun voor een grote operatie. Maar Roosevelt en Churchill konden het niet eens worden waar en wanneer de invasie in Europa moest plaatsvinden. De Amerikanen wilden meteen aanvallen; de Engelsen waren voorzichtiger omdat ze al een aantal nederlagen hadden geleden in Europa, onder andere een mislukte aanval op Dieppe in 1942. Zij wilden liever de Duitsers in Noord-Afrika en Italië verslaan.

DIEPPE – de mislukte invasie

De Engelsen waren huiverig over D-day door het mislukken van de laatste geallieerde aanval op Frankrijk. In augustus 1942 vielen 6000 voornamelijk Canadese soldaten de Franse stad Dieppe aan. De Duitsers wisten van hun komst en dus werd het een fiasco. De helft van de soldaten werd gedood of gevangen genomen.

28-11-1943 In november vergaderden de geallieerde leiders Jozef Stalin, Franklin D. Roosevelt en Winston Churchill in Teheran, de hoofdstad van Iran. Stalin en Roosevelt betoogden dat Frankrijk zo snel mogelijk moest worden binnengevallen. Churchill was tegen maar bleek in de minderheid. Het zou mei 1944 worden, op de stranden van Normandië, in Noord-Frankrijk. Roosevelt benoemde de Amerikaanse generaal Dwight Eisenhower tot opperbevelhebber van de invasie en de Engelse generaal Bernard

Montgomery tot bevelhebber van de grondtroepen na de

invasie. Deze twee hadden een totaal verschillende achtergrond en waren het over veel dingen oneens, vooral over strategie.

1-1944 In januari 1944 waren er zo'n twee miljoen Amerikaanse en Canadese militairen in Engeland aangekomen als voorbereiding op de invasie. Deze enorme troepenmacht werd de 'Vriendelijke Invasie' genoemd. Hun aanwezigheid had enorme gevolgen voor de Engelse bevolking.

Velen, vooral jonge Engelse vrouwen, verwelkomden de Amerikaanse soldaten.

De Grote Drie - Stalin, Roosevelt en Churchill, van links naar rechts - op de conferentie in Teheran. Stalin stond aanvankelijk erg wantrouwend tegenover zijn twee bondgenoten. Hij dacht dat ze een tweede front in het westen uitstelden zodat Duitsland en Rusland elkaar zouden uitputten, met een zwak Duitsland en ineens stortend communisme in Rusland tot gevolg.

“Eind 1943 stroomde ons dorp, waar vier jaar lang nauwelijks Engelse soldaten te zien waren geweest, ineens vol GI's. Ze zagen er heel wat beter uit dan onze jongens, mooie kaki uniformen, in snit en kwaliteit vergelijkbaar met Engelse officieren - een Amerikaanse soldaat, vertelden we elkaar op school, verdiende evenveel als een Engelse kapitein, majoor of kolonel.”

De historicus John Keegan over de aankomst van Amerikaanse soldaten in zijn dorp.

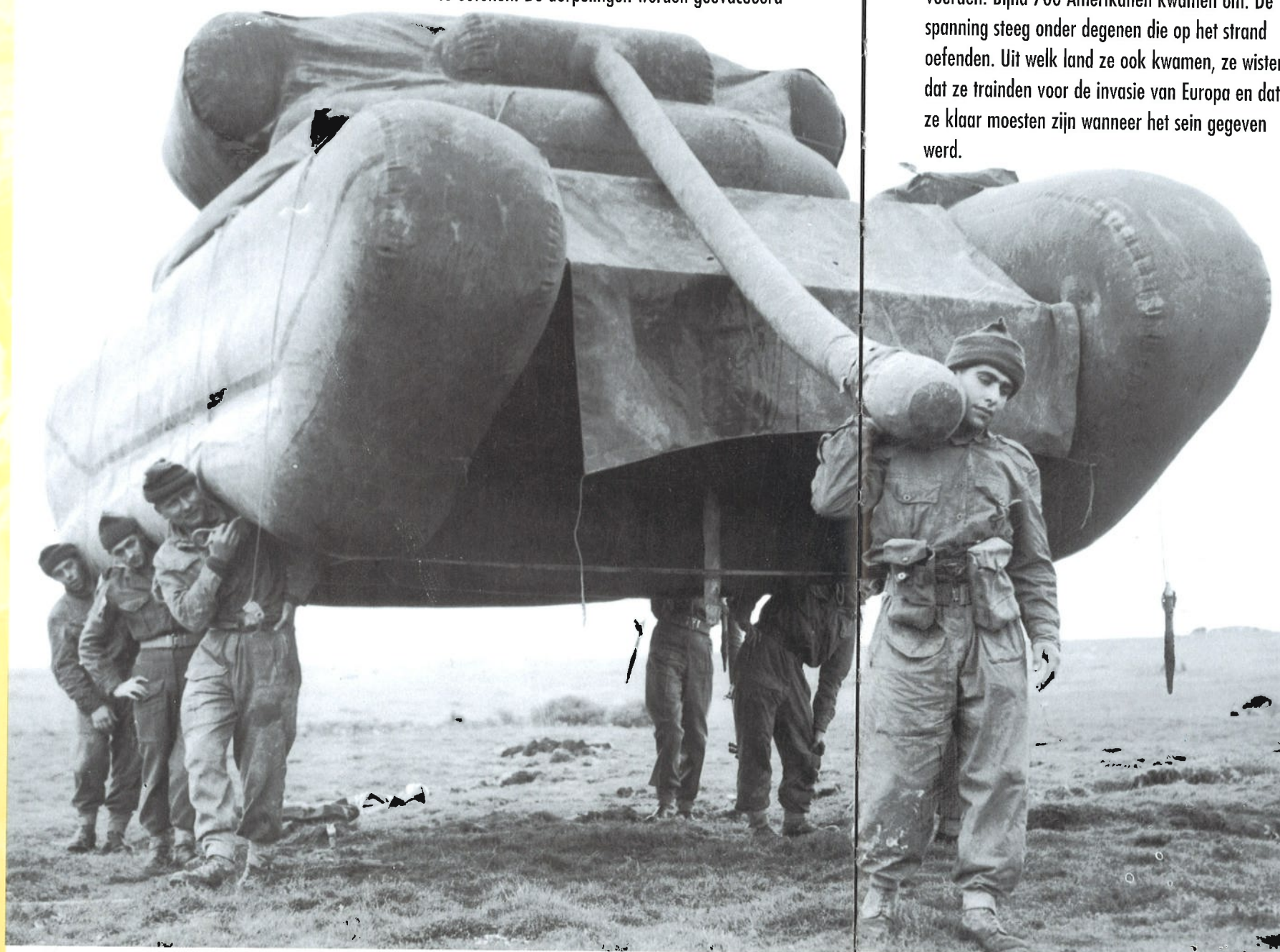
Militairen verplaatsen een rubber tank - deel van het geallieerde plan om de Duitsers te laten denken dat in zuidoost-Engeland een leger verzameld werd voor een invasie bij Calais in Frankrijk.

INVAL in Noorwegen

Via valse radiob berichten vanuit Schotland werd de Duitsers wijsgemaakt dat de geallieerden het bezette Noorwegen wilden aanvallen. Daarom hielden de Duitsers veel soldaten in Noorwegen.

Maar er was rivaliteit tussen Engelse en Amerikaanse troepen en vaak vochten ze onderling.

27-4-1944 De Amerikanen gebruikten het strand van Slapton Sands in Devon, zuidwest Engeland, om landingen vanuit amfibievoertuigen te oefenen. De dorpelingen werden geëvacueerd

GI bruidjes

De Amerikaanse soldaten, GI's, waren erg populair bij de Engelse vrouwen. Aan het eind van de oorlog waren meer dan 80.000 Engelse vrouwen met Amerikanen getrouwd en naar de Verenigde Staten verhuisd.

Hoewel veel Engelse mannen bezwaar hadden tegen de geallieerde troepen in hun land, werden duizenden Engelse vrouwen juist verliefd op Amerikanen.

zodat de oefeningen geheim bleven. Op 27 april 1944 vielen de Duitsers schepen aan die Amerikaanse militairen naar Slapton Sands vervoerden. Bijna 700 Amerikanen kwamen om. De spanning steeg onder degenen die op het strand oefenden. Uit welk land ze ook kwamen, ze wisten dat ze trainten voor de invasie van Europa en dat ze klaar moesten zijn wanneer het sein gegeven werd.

5-1944 In het grootste geheim werden voorbereidingen getroffen voor de invasie. De aanval op Dieppe in augustus 1942 was onder andere mislukt omdat de Duitsers plaats en tijd ervan ontdekt hadden. Nu zorgden de geallieerden op alle mogelijke manieren dat de Duitsers er niet achter kwamen. Voor de invasie was hiervoor een slim plan op touw gezet, Operatie Bodyguard. De Duitsers kregen valse inlichtingen waardoor ze dachten dat een enorm leger zich in zuidoost-Engeland voorbereidde op een invasie bij Calais, de Franse haven die het dichtst bij Engeland ligt. Om dit verhaal geloofwaardig te maken, werden er namaak-kampen en rubber tanks neergezet, die de Duitsers vanuit de lucht konden zien. Intussen was het echte invasieleger in zuidwest-Engeland bezig. Naast de soldaten oefenden ook de para's voor hun landing in Frankrijk. Eind mei wisten alle militairen, man of vrouw, dat D-day dichtbij was.

De geallieerden beseften dat de Duitsers in onzekerheid moesten blijven over plaats en tijd van de invasie. Als Hitlers troepen het ontdekt hadden, zou D-day waarschijnlijk op een mislukking zijn uitgelopen.

